

فهزل به ئىمە بەخشاوە بەسەر خەلکىدا لە سى شىدا: بىرىزەكانمان وەكۆ بىرىزەكانى فرىشته كانى، وەھموو سەر زەھۇ كراوە بە مزگەوت بۇ ئىمە، وخارەكەى كراوە بە پاڭكەرەوە بۇ ئىمە ئەگەر ئاومان نەدۇزىيەوە

لە حوزەيەوە -بەزای خواى لېيىت- كە پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- دەفرمۇيت: «فەزل بە ئىمە بەخشاوە بەسەر خەلکىدا لە سى شىدا: بىرىزەكانمان وەكۆ بىرىزەكانى فرىشته كانى، وەھموو سەر زەھۇ كراوە بە مزگەوت بۇ ئىمە، وخارەكەى كراوە بە پاڭكەرەوە بۇ ئىمە (بۇ تەيەموم كردن) ئەگەر ئاومان نەدۇزىيەوە»، وفەزلىكى تىريشى باسکرد.

[صەھىحە] [موسىم گۈراۋىيەتىوھ]

ئەم فەرمۇودىيە باسى فەزل وىرىزلىتىان لەم ئومەتە دەكەت بەسەر ئومەتە كانى تر بە ھەندىك تايىەتمەندى، پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- دەفرمۇيت: (فەزل بە ئىمە بەخشاوە بەسەر خەلکىدا لە سى شىدا): واتا خواى گەورە چەند فەزل وىرىزلىتىان وتايىەتمەندىيەكى بە ئىمە بەخشىووھ بەسەر ئومەتەنى پىشىووتىدا لە سى سىفەتدا، وئەمەپىش سىنۇوداركەردىنى سىفەتە كان نىيە تەنھا بۇ ئەم سىيانە؛ چونكە پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- سىفەت وتايىەتمەندىيەكانى ئومەتەكەى بۇ سەر دادەبەزى يەك لە دواى يەك، بۆيە ھەوالى دەدا سەبارەت بە ئەوانەي لەسەرى دابەزىيۇوھ لە كاتىكدا كە گۈنجاو بۇوايە. (بىرىزەكانمان وەكۆ بىرىزەكانى فرىشته كانى): واتا وەستانمان لە نويىزدا وەكۆ وەستانى فرىشته كانى لە لاي پەروەردگاريان، واتا سەرەتا بىرىزەكانى پىشەوھ كامىل دەكەن ئىنجا ئەوانەي دواتر، پاشان لە تەنیشت يەكتىر دەوەستن وىرىزەكان بىرىكدهەخەن، ھەروھ كۆ لە گىرلانەوەيەكدا ھاتووه: (ألا تصفون كما تَصُفُ الملائكة عند رِبِّها؟) فقلنا: يا رسول الله، وكيف تَصُفُ الملائكة عند رِبِّها؟ قال: (يَتَمُون الصَّفَوْفَ الْأُولَى، وَيَتَرَاصُونَ فِي الصَّفَّ) [رواه أبي داود] واتە: (ئايا بىرىزەكان بىرىك ناخەن ھەروھ كۆ چۆن فرىشته كان بىرىزەكان بىرىكدهەخەن لە لاي پەروەردگاريان؟) ووتىمان: ئەم پىغەمبەرى خودا، فرىشته كان چۆن بىرىزەكان بىرىكدهەخەن -چۆن دەوەستن لە بىرىزەكاندا- لە لاي پەروەردگاريان؟ فەرمۇوى: (سەرەتا بىرىزەكانى پىشەوھ پىر دەكەنەوە، وله تەنیشت يەكتىر دەوەستن لە بىرىزەكاندا). ئەمېش بە پىچەوانەي ئومەتە كانى پىشىووتىر، ئەوان لە نويىزدا دەوەستان بەھەر شىۋىيەك بۇوايە. (وەھموو سەر زەھۇ كراوە بە مزگەوت بۇ ئىمە): واتا خواى گەورە ھەموو بىرىكەى داوه بە ئىمە بە نويىزكەردن لە ھەر شۇينىكى سەر زەھۇ، بۆيە مسۇلمان لە ھەر شۇينىك بۇو وکاتى نويىز ھات؛ دەتوانىت نويىز بىكەت، وشۇينىك تايىەت نەكراوە بۇ نويىزكەردن ئەمېش بۇ ئاسانكارى لەسەر ئەم ئومەتە، بە پىچەوانەي ئومەتە كانى پىشىووتىر؛ چونكە ئەوان تەنھا دەبۇو لە نىو كلىسا وکەتىست -پەرسىتگاي جولەكە- نويىز بىكەن، بۆيە لە ھەندىك گىرلانەوەدا ھاتووه: (وكان مَنْ قبلي إِنَّمَا يُصلون في كنائسهم) [رواه أَحْمَد] واتە: (ئەوانەي پىش من تەنھا دەبۇو لە نىو كلىساكانيان نويىز بىكەن)، وله گىرلانەوەيەكى تىدا: (ولم يكن أحدٌ من الأنبياء يصلّى حتى يبلغ مِحْرَابَه) واتە: (ھىچ يەكتىك لە پىغەمبەران نويىز نەدەكەد ھەتاوھ كۆ دەگەيىشىتە نىو مېحرابەكەى -شۇينى نويىزكەردنەكەى-). گىشتىگىرى ئەم فەرمۇودىيە ئەو شۇينىانە ناگىرىتەوە كە شەرىعەت نەھى كردووھ لە نويىزكەردن تىياندا، وەكۆ: گەرماؤ -حەمام-، وئاودەستخانە، وگۇرستان، وشۇينى مانھوھى وشترەكان، وشۇينە پىس وبۇگەنەكان. (وخارەكەى كراوە بە پاڭكەرەوە بۇ ئىمە -بۇ تەيەموم كردن- ئەگەر ئاومان نەدۇزىيەوە): واتا تەيەموم كردن بە خاک و خۆل كاتىك بىرىكەپىدراروھ ئەگەر ئاودەست نەكەۋىت، وەھروھە قورئانى پىرۆزىش ئاماژەي بۇ ئەمە كردووھ، خواى گەورە دەفرمۇيت: {قَلْمَنْ تَحِدُوا مَاءَ قَيْمَمْمُوا} صَعِيدًا طېيىبا [النساء: 43] واتە: {ئىنجا ئاوتان دەست نەكەوت ئەوھ بە خۆللىكى پاڭ تەيەموم بىكەن}، وزانىيان يەكىدەنگن لەسەر ئەم بىرىكەپىدانە بە تەيەموم كردن، وەھروھە ئەو كەسەپىش دەگىرىتەوە كە تەنھا ئەوھندە ئاوى پىيە ترسى

توبوشى بۇون بە زيانى ھەيە ئەگەر ئەو بېرە ئاوه بەكارىھىنیت بۆ دەستنوېڭىرن. (وفەزلىكى تريشى باسکردى): ئەوهى باسکراوه لە پىشتووتى دوو دانە بۇون، بۆ نويىزكردن و تەيەموم كردن بە يەك تايىھەتمەندى دادەنرىن، بەلام سېيەم لىرەدا باس نەكراوه بەلام لە گىرانەوەيەكى تردا ھاتووه: (أَوْتَيْتُ هُؤُلَاءِ الْآيَاتِ آخِرَ سُورَةِ الْبَقْرَةِ مِنْ كَذَّابِ الْعَرْشِ لَمْ يُعْطَ مِنْهُ أَحَدٌ قَبْلِيٌّ، وَلَا يُعْطَى مِنْهُ أَحَدٌ بَعْدِيٍّ) [رواه النسائي] واتە: (وَئِنَّمَا تَأْتِيَنَّهُمْ بِمَا كَفَرُوا بِهِ كَوْتَابِي سۈرەتى -البقرة- دا لە گەنجىنەكانى زېر عمرىش، لهو -گەنجىنەيە- بە كەسى تر نەبەخىشاوه لە پېش من، وبە كەسى تريش نابەخىشتىت لە پاش من

<https://sunnah.global/hadeeth/ku/show/10026>

النّجَاةُ الْخَيْرِيَّةُ
ALNAJAT CHARITY

